

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SAPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

„Și au adus la dânsul copiii, ca să se atingă de ei: iară ucenicii dojeneau pe cei ce-i aduceau. Și văzând Iisus aceasta, s'a supărat și le-a zis: „lăsați copiii să vie la Mine și nu-i opriți, căci a unora ca ei este împărăția lui Dumnezeu. Adevărul vă grăiesc: cine nu va primi împărăția lui Dumnezeu, ca un copil, nu va intra într'ansa.“

Marcu 10, 13—15.

PROBLEMA RELIGIOASĂ ÎN ȘCOLILE DE STAT

— Cu prilejul vizitelor arhieresti —

Faptul, puțin obișnuit, al cercetării școlilor secundare de către P. S. Episcop *Nicolae Colan*, scoate din nou în evidență importanța problemei religioase. În adevăr, după Unire școala românească de toate gradele a trecut prin schimbări radicale, cari nici astăzi n'au luat încă sfârșit definitiv, ținând-o într'o stare de febră, caracteristică actelor de naștere. S'au experimentat diferite concepții pedagogice și sisteme de organizare, în cursul cărora eră fatal ca învățământul să fie stingherit și să nu-și poată atinge toate rezultatele dobândite de regulă în împrejurări normale.

În această fază penibilă de de procreație a suferit evident și *educația religioasă*, nu numai din cauza interesului secundar ce i s'a arătat și în trecut, dar și din pricina crizei morale ce-a copleșit societatea pe urma ideologiei aduse din tranșeele războiului. Iar în Transilvania s'a mai adăogat la acestea și desființarea școlii confesionale, motivată cu înfăptuirea Statului național ocrotitor.

Noul învățământ românesc era stăpânit de-o tendință pronunțată *intelectualistă*, care după modelul școlilor laice din Franța, vrea să facă din elevi niște mici savanți, îndopați cu toate teoriile și cu toate cunoștințele. În această concepție *problema educației* rămâne, trebuia să rămână pe planul al doilea, ca să nu spunem cu totul neglijată.

Creșterea religioasă la rândul ei se bucură de o uitare și mai suverană din partea factorilor răspunzători, fiind socotită ca o chestiune de resortul particular al Bisericii.

S'a văzut aceasta mai ales cu ocaziunea întocmirii, destul de dese, a programelor analitice, când domeniul *religiei* a trebuit să sufere exproprieri continue în profitul celorlalte materii, inclusiv gimnastica și lucrul manual.

În anii din urmă s'au dat adevărate lupte pentru păstrarea religiei în clasele din urmă ale școlilor secundare. Pe de altă parte trebuie să constatăm, că nici în școala primară situația nu este cu mult mai bună, de o parte pentru că preoții unori nu-și pot face orele de religie din cauza obligațiilor urgente în parohie, de alta fiindcă învățătorii nu-și mai execută nici ei totdeauna îndatoririle religioase impuse de lege.

Alt inconvenient sensibil este și legătura foarte slabă dintre profesorii de religie și autoritatea bisericească, ceea ce scade mult din eficacitatea învățământului religios.

Poporul nostru trece însă astăzi printr'o mare transformare sufletească, al cărei simbol impresionant este ciobanul dela Maglavit. O sete de credință, o alergare la vechile altare, o căutare înfrigurată a lui Hristos se resimte adânc atât în mijlocul țărănimii, cât și sus în clasele noastre intelectuale. Exemple ne feră Oastea Domnului, FOR-ul și alte mișcări religioase din sânul Bisericii noastre.

Școala, care cuprinde milioane de copii, nu poate rămânea pe dinafara acestor curente de înviore creștinească și ortodoxă. Dinpotrivă, știind că scopul educației este formarea de *caractere religioase morale*, școala trebuie să fie cea mai puternică tovarășe a Bisericii în lupta minunată pentru *primatul religiei* în toate așezămintele de viață ale neamului românesc.

Tocmai pentru că P. S. nostru Episcop *Nicolae Colan* își dă perfect seama de acest adevăr fundamental, pe care l-a trăit profund ca rector al Academiei Teologice din Sibiu, a socotit necesar să ia contact cu școlile publice din Eparhia Sa. Este o intensificare a influenței arhieresti asupra *educației religioase*, și a reliefării

importanței excepționale ce o are ea în cadrul învățământului românesc, constituind însuș temeliea lui de granit.

Ne-o arată dările de seamă despre cele dintâi vizite în Cluj, cari au învăluit școlile într'o atmosferă mistică, de biserică, lăsând în inima elevilor, dar și a profesorilor impresii adânci ce nu se vor șterge curând.

Deci un climat nou, prielnic acelei propoveduirii biblice, din

care să răsară apropierea, convertirea și trăirea creștină a tineretului nostru.

Iată, de ce salutăm cu deosebită bucurie inițiativa fericită a acestor vizite arhieresti în școli.

Reînvie astfel o admirabilă datină din vremea de glorie a școlilor noastre confesionale, ce servește atât de fecund idealul înălțării românești prin puterea divină a credinței și educației religioase.

Osămintele eroilor IONEL I. MOȚA și VASILE MARIN la Cluj.

Miercuri la ora 1 p. m., a sosit la Cluj trenul cu rămășițele eroilor Ionel Moța și Vasile Marin. Alături de mulțimea legionară un public imens întâmpinase convoiul mortuar pe peronul gării. Sicriile înfășurate în tricolor au fost coborâte din vagon, și duse pe umeri de legionari spre a fi așezate pe catafalcul din fața gării. Aici s'a săvârșit slujba religioasă de către P. S. Episcop Nicolae Colan înconjurat de P. C. preoți pâr. Consilieri Seb. Stanca, V. Sava, L. Curea, prof. A. Buzdug, G. Munteanu, I. Goron, Fl. Murășan, și diaconii I. Vască, V. Bogdan și A. Scurtu. Răspunsurile le-a dat corul Academiei teologice.

Într'o atmosferă de adâncă jale, publicul ascultă cu lacrimile în ochi acest prohod atât de dureros pentru orice inimă românească. Demult Clujul n'a trăit o clipă mai grea și mai tristă ca aceasta, fiindcă era profund zguduit de sfințenia jertfei celor doi frunțași a tinerimii idealiste.

Durerea tuturor a tălmăcit-o în accente vibrante P. S. nostru Episcop Nicolae, ascultat într'o tăcere de biserică.

Cuvântarea P. S. Episcop Nicolae Colan.

Jalnici ascultători,

În fața sicriilor cari cuprind rămășițele scumpe pământesti ale lui Ionel Moța și Vasile Marin, inima noastră e pusă la cumplită încercare fiindcă în

ea se învălmășesc simțămintele cele mai potrivnice chinuind-o, sfășiind-o.

Simțământul care ne cernește inima cu negrul cel mai întunecat e durerea pentru pierderea acestor tinere și distinse vlăstare ale neamului. Într'adevăr e sfășietor de dureros să știm că privirile lor calde nu ne vor mai învălui în cuceri-toarea lor taină, graiul lor avântat și înțelept nu ne va mai însufleți, iar faptele lor viitoare de eroică afirmare națională nu ne vor mai spori nădejdea în desăvârșita biruință a stăpânirii românești și creștinești pe pământul strămoșilor noștri.

Oricât de cumplită ar fi însă aceasta jale a noastră, ea e covârșită de mândria națională cu care ne inundă inimile cei doi legionari, căzuți eroic pe câmpul de luptă din îndepărtata țară latină a Spaniei.

Crescuți în cel mai curat cult al iubirii de Hristos, în al iubirii de neam, zilele tinereții fraților noștri Ionel și Vasile, au curs năvalnic sub zodia furtunoasă a celor mai mari sbuciumări pentru zidirea unui nou suflet al neamului, suflet cu rădăcinile adânc înfipte în solul credinței noastre ortodoxe și în al părinteștilor noastre datini, iar cu creștetul îndreptat spre

strălucitorul soare al destinelor românești.

Acestui ideal și-au închinat scumpii noști adormiți întru Domnul și scurta lor vârstă bărbătească. Iar când nebunia roșie a aprins vâlvătaia vrăjmașiei împotriva lui Hristos, în mijlocul neamului spaniol de aceeași obârșie cu noi, ei și-au adus aminte de cuvintele Mântuitorului: „Pe celce mă va mărturisi înaintea oamenilor, mărturisi-l-voi și eu înaintea Tatălui Meu care este în ceruri (Matei 10, 32) — și „celce-și iubeste tată sau mamă, sau soră sau frate, sau soție sau fii, mai mult decât pe Mine, nu este de Mine vrednic.“

Înțelesul adânc al acestor cuvinte li s'a împlântat în cuget cu puterea unei porunci — și Ionel Moța și Vasile Marin cu alți camarazi și-au lăsat pe toți ai lor acasă și luându-și crucea au purces la luptă pentru apărarea lui Hristos. Ei s'au jertfit cu seninătatea pe care n'o aveau decât slăviții mucenici din cele dintâi veacuri ale creștinătății.

Prețuindu-le jertfa supremă, bunul Dumnezeu i-a ferit de pieire în vre-o vâgăună neapropiată de munți sau în mâinile sacrilege ale vrăjmașilor lui Hristos. Trupurilor lor le-a deschis drum de mărire către iubita lor Patrie iar sufletelor lor către strălucirea neapuză a împărăției Sale cerești.

Și așa, ei vor vesti și de dincolo de mormânt crezul iubirii de Hristos și al iubirii de neam pentru care ei au murit moarte mucenicească.

Din cripta în care vor fi așezați cu cinste Ionel Moța și Vasile Marin, vor vesti necontenit dreptcredincioasa ectenie: „...pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hris-

tos Dumnezeu să o dăm“ spre zidirea și izbăvirea unui neam întreg care le va proslăvi amintirea în veci. Amin.

În numele Bisericii unite a vorbit pâr. Ion Agârbiceanu, după care a luat cuvântul dl prof. Sextil Pușcariu, rostind o cuvântare de mișcătoare frumusețe. Evocând basmul merelor de

aur, a comparat pe cei doi eroi cu Prâslea care spre a-și împlini misiunea eroică, n'a ezitat în clipa primejdiei supreme să-și taie cu paloșul o bucată din carnea lui proprie.

În numele centrului studențesc Petru Maior a spus cuvinte înaripate președintele T. Vereș.

O clipă de înfiorare adâncă: ju-

rământul legionarilor în frunte cu Căpitanul, și două cântece de sfâșietoare melancolie. Apoi sicriile sunt ridicate și duse în svonul tânguitor al clopotelor la vagouul funerar. Cu trenul ce plecă încet în zdrobirea inimilor se ducea și inima îndoliată a Clujului românesc...

Vizitele școlare ale P. S. S. Episcopul Nicolae Colan.

Seria vizitelor canonice începute la liceul „Gh. Barițiu“ sunt continuate la liceul de fete „Principesa Ileana.“

La ora 11, P. S. Sa, însoțit de C. P. Laurențiu Curea, secretar eparhial și dl inspector șef Gh. Popa, asistă la ora de religie cl. VI, iar la 12, însoțit de dna directoare Florica Dr. Zugravu, e condus în sala profesorală, unde după ce i se urează bun venit și după prezentarea corpului didactic, întreaga asistență trece în sala de gimnastică a liceului. Aici îl întâmpină elevele liceului, cu corul „Pre Stăpânul“, condus de harnica profesoară dna Maria Cupcea-Munteanu.

În cuvântarea adânc simțită de introducere, dna directoare subliniază împletirea ce a existat de veacuri între credință și cultură, dezvoltată sub ocrotirea religiei și bisericii creștine. Mărturisește simțita educație religioasă ce se face tinerelor vlăstare, nădejde de mâine ale bisericii și neamului.

Urmează cuvântarea P. S. Episcop Nicolae, care într'o impresionantă expunere — de un adânc conținut educativ, — împărtășește alege sfaturi părintești, necesare mai ales sufletului gingaș femeesc care să fie pătruns de credință vie și prestigiu moral.

Eleva Constantinescu Constanța, cl. VI, în numele elevelor, aduce mulțumire și-i oferă P. S. Sale un frumos buchet de flori.

Cuvântul ultim de mulțumire îl are dl prof. de religie C. S. Sava, aducând oaspeului ilustru prinosul de

mulțumire și recunoștință pentru momentele înălțătoare prilejuite de această simbolică cercetare.

La liceul „Dr. C. Angelescu.“

Aici P. Sf. Episcop Nicolae a asistat la ora de religie, a pâr. prof.

P. S. S. Episcopul Nicolae Colan

preot Constantin Medrea, iar la orele 12 înaltul oaspe a făcut cunoștința întregului corp profesoral, cu care s'a întreținut în termeni călduroși, interesându-se deapropo de situația liceului. După aceasta P. S. Sa, în sala de gimnastică a fost primit într'o atmosferă plină de sărbătoare, de corul elevilor condus de dl prof. Lucian Surlașiu. Apoi P. S. Sa a fost salutat în cuvinte frumoase de către

dl Ioan Pop-Zeicani, vrednicul director al liceului.

P. S. Episcop Nicolae adânc mișcat de primirea însuflețită ce i s'a făcut, își exprimă bucuria și adâncă mulțumire de care este cuprins în urma celor văzute la acest institut, și de felul cum elevii s'au prezentat la ora de religie. Insistă în cuvinte alese asupra îngrijirii sufletului, relevând în același timp și necesitatea îngrijirii trupului, fără de care socoate că viața omului, totuși n'ar fi întreagă.

În sfârșit, pâr. prof. Const. Medrea, mulțumește P. Sf. Sale, pentru atenția ce a binevoit să dea institutului, conducătorilor și elevilor, care în aceste vremuri de apatie generală, în adevăr au nevoie de încurajările sufletesti ale P. S. Sale.

La liceul de fete „Regina Maria.“

P. Sf. Sa Episcopul Nicolae a cercetat Sâmbătă liceul „Regina Maria“, însoțit fiind de pâr. secretar eparhial Laurențiu Curea și de dl inspector-șef Gh. Popa.

La ora 11 P. S. Sa a asistat la ora de religie a clasei V, profitând de prilejul binevenit spre a scoate în evidență însemnatul rol educativ al troitelor, ridicate pe întreg cuprinsul țării. După ora de curs, dna directoare Maria Giulea a condus pe ilustrul oaspe în sala profesorală, prezentându-i întreg corpul didactic, după care ceremonie i s'a oferit o mică gustare, pregătită de către elevele liceului sub priceputa conducere a dnei profesoare de gospodărie Lucreția Dr. Oprescu.

FOILETON

Frăția Ortodoxă Română.

Al treilea an de luptă.

(Urmare și fine)

de I. MATEIU

Dar cel mai însemnat eveniment al anului de muncă încheiat, este *expansiunea teritorială* a Asociației noastre. Concepută la urzirea ei numai pentru Mitropolia ardeleană, unde erau condiții mai favorabile, ea și-a dovedit mai repede decât se credea, utilitatea religioasă și națională. Luând act de însuflețirea cu care ea a fost primită și susținută de către toată opinia publică ortodoxă, *Congresul național bisericesc* din toamna anului trecut, decide în ședința din 16 Oct. și roagă pe I. P. S. Chiriarii să ia dispozițiuni, ca FOR-ul să fie generalizat în toate eparhiile. Sf. Sinod luând în desbatere această problemă capitală, în ședința sa din 12 Decembrie 1935, prezidată de Preafericitul Patriarh Miron, hotărăște extinderea organizației noastre în cuprinsul tuturor Mitropoliilor.

Îndată după aceasta am primit din partea I. P. S. Chiriarii adrese prin cari ni se cerea statutele cu toate tipăriturile FOR-ului, cum și informațiile necesare pentru înființarea instituției în Eparhii. Comitetul central a răspuns cu vie bucurie,

având sentimentele unei înălțătoare satisfacții morale, hărăzită eforturilor noastre în lupta pentru ortodoxia românească. Mai târziu Sf. Patriarhie ni-a trimis spre opinie chiar un proiect de organizare complexă a FOR-ului pe Biserica întregă, ca o probă evidentă cât de mult dorește să vadă împlinită solidarizarea tuturor intelectualilor mireni în aceeași masivă grupare religioasă.

Și această zi mare nu va întârzia prea mult. Regretăm însă profund, că la acest praznic de biruință vom simți lipsa celor doi Ierarhi octogenari plecați dela noi, fericiții Roman al Oradiei și Nicolae al Clujului. Căci amândoi au fost stâlpi de temelie ai FOR-ului, agerul Nicolae Ivan ca fondator hotărât și norocos, mereu interesat de viața noului așezământ, iar înțeleptul Roman Ciorogariu povățuindu-i pașii cu lumina unei credințe și experiențe creștine ce te covârșeau prin bogăția lor. Chipul acestor vlădici de legea veche, ce simboizează atât de mișcător rezistența ortodoxiei prigonite până la marea ei eliberare, va rămânea neumbrit în inimile noastre, iar înfăptuirile mărețe ce ni le-au lăsat, isvor de mândrie și de inspirație creatoare pentru toate generațiile.

Pe linia gândurilor și drumurilor tăiate de ei, noi vom stăruii să ne împlinim cu grijă datoriile la cari ne-am angajat, fiind siguri în deosebi de îndrumarea și ajutorul iubiților noștri Ierarhi, în frunte cu I. P. S. Mitropolit Nicolae, figură de proporții mari, care a înălțat așa de sus prestigiul

Bisericii naționale și faima „Frăției Ortodoxe.“ Pastorală anticomunistă pe care Episcopatul nostru a adresat-o de curând credincioșilor din Mitropolia Transilvaniei și Banatului, este o pagină clasică de inspirație ortodoxă și simțire românească, ce a lăsat o profundă impresie în toate cercurile intelectuale ale țării întregi.

Sprîjinul I. P. S. noștri Episcopi ne este cu atât mai necesar, cu cât alături de apostolatul laic pentru transformarea vieții noastre sufletesti prin revenirea la Hristos, avem încă atâtea obiective parțiale de atins, cari astăzi stau în centrul frământărilor ortodoxe. Ele au fost arătate în bună parte la congresul din Caransebeș, unde am cerut, în perfectă unanimitate de simțiri, să se dea *învățământului religios* în școlile de Stat întâietatea ce i se cuvine, iar centrelor episcopesti să li se acorde câte un *liceu confesional*, în cari tinerimea să capete o creștere după tradițiile religioase ale neamului nostru. Acelaș scop îl servește și postulatul de a se conferi măcar uneia din Academile noastre teologice dreptul de a elibera diploma de licență, spre a putea pregăti pe viitorii profesori de religie.

Deoarece în raport cu catolicismul cosmopolit și revizionist, ortodoxia națională din Transilvania și Banat se găsește și astăzi în inferioritate, Statul ne datorează încă două Episcopii una la *Timișoara* și alta în *Maramurăș*, pe cari nu vom înceta a le cere până la înfăptuirea lor.

De aci întreaga asistență trece în sala de gimnastică, unde corul elevilor, sub măiastra conducere a unei profesoare de muzică *Lucreția Dr. Nistor*, intonează cântarea arhierască „Pre Stăpânul“, după ale cărei ultime acorduri, dna directoară urează „bun sosii“ înaltului oaspe, care prin acest gest se situează pe linia tradițională, respectată cu sfințenie, aici, în Ardeal, unde între biserică și școală totdeauna a existat cea mai strânsă legătură de colaborare, școala fiind susținută aproape în întregime de instituția mamă, de biserică.

La sfârșitul vorbirii eleva *Baciu Lucia* din cl. I. oferă P. S. un superb buchet de garoafe, iar corul intonează „Pre tine te laudăm.“

Vădit impresionat, P. Sf. Episcop *Nicolae* mulțumește unei directoare de această caldă primire, ce i s'a făcut, arătându-și satisfacție deplină de aleasa educație morală, pe care o primesc elevele în acest institut, fapt constatat și cu alt prilej, însuși P. S. Sa văzând eleve cu geanta subsoară urcând, grăbite, scările Catedralei spre a se închina înainte de a-și începe activitatea zilnică. Îndeamnă tineretul, ca și pe viitor să nu se depărteze de la practicarea virtuților creștine, căci numai pe această cale mergând își vor procura mulțumire sufletească atât lor înșile, cât și părinților și întregului neam românesc.

Seria cuvântărilor o încheie pătr. de religie *Emil Nicolescu*, exprimând sincerile mulțumiri de recunoștință ale tuturor pentru înălțătoarele clipe de reculegere produse de această distinsă vizită, a cărei amintire va rămâne neștearsă în mintea tuturor.

La sfârșit, corul mai execută, „Dorul înstrăinatului“, după care P. S. Sa a părăsit localul, binecuvântând întreaga asistență.

La Seminarul Pedagogic Universitar.

Marți P. S. Episcop, a vizitat azi Seminarul pedagogic universitar.

Această vizită a constituit o adevărată zi de sărbătoare pentru tineretul școlar dela această instituție. Însoțit de C. P. *Laurențiu Curea*, secretar eparhial și dl inspector șef *Gh. Popa*, la ora 11, P. S. Sa a fost condus de către dl prof. universitar *V. Ghidionescu*, directorul Seminarului, în sala clasei a III-a unde a asistat până la la sfârșit, la ora de religie.

Dupăce în sala profesorilor face cunoștința corpului didactic, împreună cu întreaga asistență trece în sala de gimnastică. Aici este primit de elevii liceului cari cântă „Pre Stăpânul.“

Dl director *V. Ghidionescu* ține o cuvântare în care subliniind importanța covârșitoare a educației religioase asupra formării și dezvoltării tineretului, mulțumește din tot sufletul P. S. Sale pentru această vizită care are în sine o adâncă semnificație: grija Stăpânului pentru educația ce se dă tineretului.

Urmează apoi cuvântarea P. Sf. Episcop *Nicolae* în care își manifestă bucuria și o mare mulțumire sufletească de a vizita tineretul școlar față de care s'a simțit totdeauna așa de mult atașat și mai ales în cei 14 ani de profesorat.

Într'o expunere caldă a arătat rolul bisericii în trecut precum și cel de azi, puterea cuprinsă în ceea ce numim religie și rezultatele fericite și binefăcătoare la care ne duce credința și nădejdea în Dumnezeu.

Biserica și școala sunt două instituții dela care atarnă viața poporului nostru. O colaborare armonioasă între acestea ne va asigura o viață trainică.

Impresionant și semnificativ este gestul P. S. Sale de a da pentru biblioteca elevilor Noul Testament și o carte de rugăciuni. Dorința P. S. Sale este ca fiecare să-și formeze conștiința că, în această carte sfântă, în cele mai grele momente ale vieții, se poate găsi cea mai mare mângăere și o biruință a suferinții; iar cartea de rugăciuni să amintească fiecăruia vorba poetului:

Orice lucru fățul meu

Să-l începi cu Dumnezeu.

După frumoase și educative sfaturi pentru aplicare în viață, P. S. Sa termină rugând pe bunul Dumnezeu ca munca depusă în slujba educației să aducă cele mai bogate roade.

Corul elevilor cântă „Pe-al nostru steag“, cântare care în sufletele române topește orice ură și le unește.

Apoi părintele profesor *Sofronie Vlad* dupăce arată că rolul bisericii

și al școlii este o complectare reciprocă în educația ce se dă pentru înălțarea sufletelor tinere, mulțumește P. S. Sale pentru sfaturile părintești și-l asigură că va lupta din toate puterile pentru a ale așeza la baza educației elevilor, pentruca pe ele să se clădească și să se desăvârșească sufletele celor ce-i sunt încredințați spre educație.

Elevii au cântat apoi „Tatăl nostru“ în urma căreia P. S. Sa și-a încheiat simbolică sa vizită. Z-e.

INFORMAȚIUNI

Înzestrarea mănăstirilor cu păduri. În deplin acord cu Ministerul Domeniilor, d. V. Iamandi a întocmit proiectul de lege pentru înzestrarea unor mănăstiri istorice cu păduri. Suprafața destinată în acest scop este de 17.000 ha. Împroprietărirea impune obligația restaurării monumentelor religioase, întreținerea de tipografii, ateliere, azile, orfelinate, etc.

Planul de îndrumare și controlul lui va fi supus unei eforii compusă din I. P. S. Patriarh, Ministrul Cultelor și al Domeniilor. Un regulament va dezvoltă principiile și scopurile legii. În orice caz este un act important, cu urmări fericite pentru dezvoltarea Bisericii.

Parohiile extrabugetare asigurate. Se știe, că d. V. Iamandi ministrul cultelor făgăduise să asigure pe 1 Februarie salariul preoților din 250 parohii extrabugetare. Aflăm acum, că domnia sa a reușit să treacă în bugetul nou cu data de 1 Aprilie c. toate parohiile, ai căror preoți nu beneficiau de salariu dela Stat. Este un succes acesta, pe care-l înregistrăm cu adâncă satisfacție.

Cereri respinse. Sinodul permanent întrunit sub președinția I. P.

S. Patriarh *Miron* a respins cererea licențiaților în teologie de a fi numiți profesori de religie înainte de a se hirotoni. De asemenea a examinat și cererea unor profesori de religie, de a li se redă parohiile luate în virtutea legii cumulului. Nici aceasta n'a fost încuviințată, spre a nu fi călcate prevederile legale.

Comemorarea lui Parteniu Cosma. Din cauze neprevăzute, pomenirea unui veac dela nașterea lui Parteniu Cosma în cadrul Extensiunii Academice din Cluj, s'a amânat pe Joia viitoare, 18 Februarie c., ora 6 p. m. în aula Academiei Comerciale.

Desființarea Mitropoliilor? În Senat reprezentanții Bucovinei și ai Basarabiei au întrebat ce-i adevărat din svonul alarmant, că s'ar proiecta desființarea Mitropoliilor dela Cernăuți și Chișinău, urmând să fie contopite cu cea dela Iași, spre a se restabili astfel vechea Mitropolie a Moldovei istorice. S'a arătat, că un asemenea plan ar fi o mare greșală, fiind că în provinciile unite mitropoliile au avut și au și astăzi un rol național însemnat, ce nu poate scăpa nici unui cunoscător al împrejurărilor de acolo.

Nu ne îndoim, că factorii hotărâtori vor trece la ordinea zilei peste acest svon... rău inspirat.

Îngrijorați de soarta fraților noștri din Iugoslavia, Bulgaria și Ungaria, insistăm să li se asigure prin intervenția guvernului un tratament religios și cultural identic cu cel garantat cultelor minoritare din România.

Cum asociația noastră n'are numai un caracter religios, ci și unul național, este firesc să se intereseze și de problemele cari privesc existența neamului, în cadrul noului Statut al Europei contemporane. Astfel FOR-ul a ținut să fie prezent la toate actele românești, colaborând cu instituțiile și societățile patriotice la întărirea conștiinței de rasă, și la combaterea viguroasă a curentelor subversive, — cum sunt comunismul și francmasoneria — ce ne atacă astăzi atât de înverșunat, în frunte cu fanatismul revizionismului maghiar.

Interpretând astfel rostul nostru, de a ne integra complet în viața Bisericii și a Statului, pe cari le vedem contopite, fiindcă niciodată n'au fost despărțite în trecut, înțelegem să punem toate avânturile și sacrificiile în slujba *Patriei*, călăuziți de convingerea, că adevărata ei glorie se va împleți și pe viitor tot numai din razele străvechii ortodoxii idealiste, eroice și mântuitoare.

Mărturisind aceasta credință nebiruită în destinul „*Frăției Ortodoxe Române*“, sub a cărei flamură înălțătoare vibrează astăzi din nou simțirea divină a inimilor românești, Vă rog să binevoiți a lua cu aprobare la cunoștință expunerile de față.

Ortodoxie și Naționalism.

Fragment de *Nichifor Crainic*.

Tot atât de actuală și de greșit înțeleasă e chestiunea raportului dintre ortodoxie și naționalism. E adevărat că în Biserica lui Hristos nu există „elin sau iudeu“ pentrucă toate neamurile pământului au loc în organismul ei spiritual de proporții cosmice. Dar această universalitate în spirit distruge ea oare particularismul formelor naturale pe care îl îmbracă viața în infinita ei varietate? Dacă admitem că universalitatea spirituală a ortodoxiei pretinde o uniformizare în domeniul natural al fapturilor, ar trebui să credem că Dumnezeu, care a creat lumea în varietate și a dotat cu capacitate deosebită fiecare lucru, s'ar întoarce acum împotriva zidirii sale. Ceea ce este o absurditate. Ortodoxia urmărește unitatea în spirit și pentru a ajunge la această țintă, pornește dela varietatea naturală a lumii. Ucenicii Domnului, pornind la apostolat, n'au făcut-o cu gândul de a reduce neamurile la vreun fel de esperanto universal, ci harul Domnului le-a dat darul de a grăi în limbile tuturor neamurilor la care mergeau. Catolicismul impunând popoarelor una și aceeași limbă, cea latină, desconsideră sensul minunii din ziua coborârii Duhului Sfânt. Ortodoxia se conformează sensului acestei minuni, respectând graiul și individualitatea etnică a fiecărui neam. Națiu-

nile, prin urmare, sunt unități variate ale naturii create și ele intră ca atare în organismul ierarhic al Bisericii. Dionisie Areopagitul, vorbind de atribuțiile îngerilor, ne învață că fiecare cetate și fiecare națiune își are arhanghelul ei călăuzitor. Cu alte cuvinte, unitățile naturale ale neamurilor participă ca atare la viața ierarhică a spiritualității creștine.

Ortodoxia în organizarea ei pământească, oglindește perfect acest spirit al doctrinei când își modelează formele locale pe trupul național. Sunt atâtea biserici câte națiuni ca tot atâtea fragmente locale ale Bisericii ecumenice sau cosmice. n toate aceste unități locale sunt valabile aceleași ierarhii, aceleași funcții harice ale lor, aceeași dogmă, același crez în mântuire. Catolicismul, făcând din scaunul vicarului unicul său centru, universalizează ceea ce e local, pe când ortodoxia localizează ceea ce e universal. Căci capul Bisericii noastre nu e un vicar oarecare, ci însuși Hristos Pantocratorul. Iar Hristos, ca fire dumnezeiască, e prezent pretutindeni, e pretutindeni și în orice loc centrul și focarul vieții noastre.

(Din conferința despre *Ortodoxie*, ținută la Congresul general al FOR-ului din Arad).

■ ■ Abonați și răspândiți ■ ■
■ ■ „*VIATA ILUSTRATA*“ ■ ■

Sedința memorabilă a Senatului. Așa va rămânea în analele Maturului Corp ședința din 29 Ianuarie c. când s'a desbătut chestiunea recuperării bisericii din Suceava și acțiunea iredentistă a vicarului ruțean greco-catolic. Căci ele au pus într'o lumină tristă figura episcopului unit de Baia-mare, care a îndrăznit să atace Statul românesc și să apere pe un agitator inconștient. Cu toată deferența ce a arătat-o totdeauna Arhierilor, Senatul de astădată a fost atât de revoltat de ținuta ordinarului din Maramurăș, încât i-a răspuns cu o legitimă ostilitate.

În deosebi d. Nicolae Iorga și d. V. Iamandi Ministrul Cultelor au adresat cuvinte grele oratorului im prudent dela tribună.

Când afirmă, că actul de volnicie al lui Iosif II-lea, prin care răpea biserica ortodoxă din Suceava și o dădea catolicilor, are valoare de lege, d. Iamandi îi replică prompt, că o asemenea declarație înseamnă să recunoști implicit și legalitatea domniei austriace în Bucovina. Și e ciudat cum un Episcop român pretinde că furtul săvârșit de Împăratul străin este legal, iar actul de restituire al Statului român ar fi un abuz nepermis, pentru care a fost dat și în judecată — ceea ce n'a mai făcut nici un vlădică din România.

La lăudăroșia, că din rutenii de azi va face românii de mâine, marele istoric i-a aruncat apostrofa zdrobitoare: „Românii de astăzi vor ajunge rutenii de mâine cu un astfel de Episcop, care numește un astfel de vicar“.

Iar când nefericitul apologet al austriacilor se încăpățină să sfideze înainte sentimentele Senatului, d. Nicolae Iorga, indignat la culme, i-a administrat această lecție teribilă: „Eu părinte vă rog să vă duceți în Kapuzinergruft (mauzoleul împăraților austriaci din Viena, nota redacției) și să țineți acolo discursul acesta. Acolo vă așteaptă și Iosif al II-lea cu sentimentele cele mai plecate. Numai că acolo nu miroase prea bine“.

Ne este milă de cel care a suferit această execuție capitală. Dar ce să-i faci: fiecare pasăre pe limba ei pier.

Pedeapsă meritată. Faimosul profesor comunist P. Constantinescu-Iași dela Facultatea teologică din Chișinău, a fost condamnat, după cum se știe, la 10 ani închisoare, pentru activitate subversivă împotriva Statului. La rândul său Ministerul Educației naționale l-a trimis în judecata comisiei disciplinare, care i-a aplicat pedeapsa excluderii din învățământ. Decretul întocmit în acest sens, a fost semnat zilele trecute de către M. S. Regele Carol II-lea. Este o sancțiune deplină meritată, pe care opinia publică a luat-o la cunoștință cu vie satisfacție.

Examen nou pentru învățători. În urma rezultatelor dezastruoase ce le-a dat examenul înscris de gradul II-lea

în mai multe centre, Ministerul educației naționale, cedând intervențiilor făcute de Asociația învățătorilor, a anulat acest examen. Pentru admiterea unui examen nou, a trebuit să propună un proiect de lege, care prevede, că nici una din cele 4 probe scrise nu va fi eliminatorie. Data noului examen s'a fixat pe ziua de 21 Martie c.

Mitropolie unită în București? Anumite cercuri interesate au lansat știrea senzațională, că e vorba de înființarea unei Mitropolii unite în Capitală, sau de mutarea celei dela Blaj. Așa ceva s'a încercat și pe vremea tratativelor pentru Concordat, dar fără rezultat. De ce să fie reînnoită acum tentativa? Ea nu poate avea decât aceeași soartă, chiar dacă s'ar urmări obținerea altor avangii sub această lozincă.

Călugării asumpționiști. Știm, că de câțiva ani s'a stabilit în România, ordinul asumpționist, adus de P. S. Episcop unit V. Frențiu dela Oradea. I-a așezat în Beiuș, unde fac intinsă propagandă catolică printre Românii ortodocși. Ne întrebăm însă, dacă organele Statului au cunoștință de această activitate. Căci asemenea ordine străine nu se pot așeza în țară decât cu autorizarea legii. Acum citim, că și călugării asumpționiști dela Constantinopol vin în România, după ce Turcii și Grecii le-au refuzat ospitalitatea. Se zice, că au și început să-și construiască o casă în București. Ar fi necesar să se exercite un control riguros cu privire la acești agenți ai catolicismului agresiv și tulburător de ortodoxie.

Mizeria din Ungaria. Șeful partidului micilor economi, d. Tibor Eckhardt, unul din dușmanii cei mai înverșunați ai României, a ținut deună zi o conferință publică în Budapesta, zugrăvind starea de cumplită sărăcie a claselor populare. Domnia sa a declarat, că peste trei milioane de oameni mor de foame. S'a convins de aceasta făcând anchete personale la sate, unde a văzut că în nici o casă nu se află măcar o bucăică de pâine, nici sare, nici lumină și nici lemne. Țăranii nu mănâncă decât sfeclă, alături de dobitoacele lor. Mortalitatea copiilor e foarte mare din această cauză, iar tifosul bântuie mai tare decât în orice țară din Europa.

Ce zic la aceasta minoritarii noștri, cari pe urma reformei agrare, și în genere a condițiilor economice create de Stat, trăiesc în toate bunătațile. Iată ce înseamnă domnia prelungită a magnaților trântori și fără inimă. Ei fac revizionism patriotard, înșelând cu făgăduieli deșarte poporul stors de vlagă pe moșiile lor.

Al XL ajutor de înmormântare din „Fondul ajutorului preoțesc al Eparhiei Clujului“, în suma de 56.600 Lei s'a acordat familiei fieiertatului preot-paroh Virgil Peter din Bălcești, protopopiatul Huedinului, decedat la 2 Februarie a. c.

BIBLIOGRAFIE

„Viața Ilustrată“ An. IV, Nr. 2, Februarie 1937. Director: P. S. Episcop Nicolae Colan. Cluj. Abonament anual 200 Lei.

Numărul acesta, care are pe copertă fotografia eroului Ionel Moța, cuprinde:

† Nicolae Colan: Sărbătorirea marelui învățat Sextil Pușcariu; Grigorie T. Marcu: Se împușnează slova criminală; O. Bucevchi: Sectele religioase; Prof. Dr. L. G. Munteanu: Întâmpinarea Domnului; I. V. Spiridon: Stăpâne, recunoaște-mă!.. și Osânda (poezii traduse din Gino Novelli); Grigore Popa: Stilul European; Al. Străoneanu-Balaș: Rondelul bisericii din deal... (poezie); D. E. Nicoară: Iertă pentru Hristos; Gh. Noveanu: Doliu (poezie); Il. V. Felea: Dumnezeu și sufletul în poezia contemporană; Axente Creangă: Câteva realizări ale științei în anul 1936; Dr. Eugen Dobrotă: Prin țările apusene; G. Stănescu: Carl Maria Weber. — I. E. Naghiu, I. G. și Pr. Fl. M.: Cronică literară: Problema unității religioase în revoluția din 1848. Orientări creștine. Interpretarea sociologică a religiei și moralei. Încercări de reabilitare a gândirii creștine medievale. Cioplitori în lemn. — Cronică internă: Sărbătorirea dlui prof. Sextil Pușcariu. Sărbătorirea dlui prof. D. G. Stănescu. Moarte de eroi (G. Sorul), Fundațiile Regale. Măria Sa Marele Voevod Mihai. — Cronica externă: Răsboiul civil din Spania. Vizita dlui Göring în Italia. Discursul Führerului. Supremul tribunal dela Moscova. Prăpădul din America de Nord. — Viața veselă, și numeroase ilustrații.

Revista care aduce în fiecare număr lumină pentru suflet și desfătare pentru ochi, nu trebuie să lipsească din nici o casă românească. Cititorii noștri sunt invitați s'o sprijinească, recomandând-o cu căldură prietenilor și cunoșcuților.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 774—1936.

CIRCULARĂ

Cu ajutorul lui Dumnezeu dela 1 Ianuarie 1937 revista „Misionarul“ intră în al IX-lea an de existență, sub conducerea unui comitet de redacție cu sediul la Chișinău, la Consiliul Eparhial.

Potrivit însărcinării date de cele patru soboare misionare 1828—33, această revistă, înfruntând mari greutăți de ordin material, a servit cu credință cauza misionarismului nostru ortodox român, și a fost apreciată atât de Sf. Sinod, organul suprem de conducere a Bisericii noastre, cât și de sute și mii de preoți cari se ostenesc pe ogorul misionar.

Cum însă singurul izvor de existență materială a acestei reviste sunt abonamentele, recomandăm să fie abonată cel puțin de cercurile și subcercurile preoțești din eparhie, precum și de parohiile contaminate de secte sau alte curente disolvante, cu arătarea exactă a adreselor și oficiilor parohiale.

În cursul anului curent se vor publica mai multe articole de valoare reală misionară, cercetarea și combaterea sectelor, ateismului și altor curente subversive cari sapă la temelie Bisericii strămoșești și Statului nostru național.

Costul unui singur abonament este

de 200 (două sute) Lei anual, plătit în două rate trimestriale.

Totodată îndemnăm călduros pe clericii mănuitori de condei și cari în special se interesează de mișcarea și lucrarea misionară, să trimită revistei atât articole, cât și material informativ pentru cronica internă și externă.

Cluj, la 10 Februarie 1937.

Consiliul eparhial.

Nr. 370—1937.

CIRCULARĂ

În organizarea și desfășurarea muncii străjerești este neapărată trebuință de colaborarea Bisericii. În dorința ca și slujitorii altarului să fie în deplină cunoștință a tuturor chestiunilor de educație și îndrumare a tineretului, dorim ca din cuprinsul Eparhiei noastre, să trimitem la cursurile străjerești cari se țin în fiecare lună la Sf.-Georghe, 2—4 preoți, de preferință din localitățile unde sunt organizații străjerești. Numele celor ce ni se vor anunța le vom comunica cu 15—20 zile înainte la Secretariatul Oficiului de educație a tineretului român (O. E. T. R.) în București, Calea Victoriei 52, pentru a li se rezerva loc și pentru ca să li se facă chemările reglementare. La Centre primesc casă și masă, precum și costum de lucru. Plătesc numai drumul, cu biletul de 50% se reîntorc.

Având în vedere marea interes ce-l are și Biserica în această operă de educație, așteptăm răspunsul preoțimei.

Cluj, la 22 Ianuarie 1937.

Consiliul eparhial.

Nr. 88/1937 Of. prot. (1) 2—3

CONCURS

Cu aprobarea Prea Vener. Consiliu Eparhial sub Nr. 7845/1936 din 22 Dec. 1936, pentru ocuparea postului de *capelan cu drept de succesiune* lângă preotul Gh. Buda, în parohia de cl. III-a Ungureni, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“:

1. Capelanul va îndeplini toate agendele parohiale și serviciile preoțești, având următoarele beneficii:

a) 4½ jug. sesiune, pășune de deal.

b) dela toate serviciile preoțești taxa jumătate satorită în procesul verbal al consiliului parohial din 20 Ianuarie 1937.

Salar dela Stat nu are.

Concurenții având aprobarea P. S. S. episcopului și cu avizul protopopului se pot prezenta în parohie pentru cunoașterea împrejurărilor.

Cererile împreunate cu documentele convenite se vor înainta oficiului protopopesc al Lăpușului.

Tg.-Lăpușului, la 20 Ian. 1937.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu Consiliul parohial ortodox român din Ungureni.

Ștefan Gheție, protopop.

POSTA REDACȚIEI

I. P. Aiud. Am citit și noi cu tot desgustul proza ordinară a „Unirii“ împotriva Senatului, a Statului și a conducătorilor lui, pentru că aceștia n'au binevoit să aplaude necuviințele Episcopului unit dela Baia-Mare. Ci că acesta apărând pe vicarul ruțean iredentist, și dând Statul în judecată, ar fi un mare român, iar dd. N. Iorga, Gh. Orleanu, V. Iamandi și ceilalți fruntași ai Senatului sunt cu toți niște „panglicari ai naționalismului urlător.“ În acest limbaj de periferie se trădează toată ura catolică ce colcăie veninoasă pe malul Târnavelor. Noi o cunoaștem de mult. E timpul s'o cunoașcă și Bucureștiul, spre a-și da seama de rolul nefast al catolicismului în consolidarea Statului românesc.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.